

וייט לעיין בנמצא הנהרג מכון בין שתי עירות וא' מהן מרובה במנין, מי מהן מביאה, דלכאורה בכה"ג אפי' לשיטת התו' רי"ד המרובה מביאה כיון דגם היא קרובה, אך למאי דקיייל דא' לצמצם איכ' ע"כ דאחת מהן קרובה ואחת מהן מרובה במנין, וכיון שכן המרובה צריך להביא מספק שמא גם היא הקרובה, והשני' ממ"נ אינה מביאה, ולדעת הרמב"ם המרובה מביאה ממ"נ, והשני' ממ"נ אינה מביאה, ולפ"ז דין דנמצא מכון כו' שתיהן מביאות, ע"כ כששתיהן שוות נמי במנין וכן מבואר ברמב"ם שם ה"ה:

(המשך יבוא א"ה)

שאל מאירובין.

ס"מ קכ"ד

עוד בדין המפקיר כרמו.

(א) **שיעור** בוסר לא הוזכר בערלה במשנה אלא למדוהו בגמ' בערלה משביעית, ולא הוי שביעית למד לכל התורה, שהרי נחלקו לענין טרא ס"ב דעוקצין, ומודה ריב"ז לענין שביעית, וכן נחלקו לענין אחרונ סוכה ל"ו א' ולרבה דעוקצין, ושיעורו בעוה"מ, ומודה לענין שביעית ופרלה והכל מודים לענין להכניס לבית משביעית שיעורו עוה"מ, ולענין ברכה כתבו תו' ברכות ל"ו ב' דמכריבין בפה"א אף פחות מכפול, והרמב"ם ס"ח מה"ב ה"ח כתב דנבילות שהן גסים מברך שהכל, והן פרי לענין ערלה דנתנן ספק דערלה [ומש"כ דבגמ' אמרו לענין ברכה שיעורו כבערלה אינן ובגמ' ל"ה ב' אמרינן דפרטא פרי גמורה והיינו עוה"מ אלא מכללא מרבינן בוסר, ומן האמור נלמד דשם אוכלא שם פרי חד הוא ומה שהיה אוכלא בענבים מקרי ענב ומקרי פרי וכן בכל מין ומין בין שהוא בוסר בין פחות ממנו כמו פחות מסול לענין ברכה לדעת תוס', והיכי דשיעורו בוסר פחות ממנו לאו אוכלא הוא כמו טרא, ובכלל זה איסור חמץ וחייב חלה פחות מבוסר לאו אוכלא הוא, והיכי דשיעורו עוה"מ לאו פרי הוא בפחות מזה כמש"כ הר"ם ס"ב מה' מעשר ה"ג דלא מקרי פרי ולא תבואה עד שתגיע לעה"מ, וכן לענין ג"ר אמרינן פרי אחת פודה ולא גפין ולא בוסר, מן האמור נלמד דשיעור אוכלא מתחלף לפי הנושאים יש שצריך שיעור חשיב ויש דסגי ל' בחזי קצת, ולא מצינו בחז"ל אף הלכה אחת שיהא שיעורו יותר מעוה"מ, ולענין חיוב פאה שיעורו בעוה"מ כמו בגמ' ושב"עית לענין כניסת בית וטרא לריב"ג, ומש"כ הרמב"ם הבאת שליש באילנות זה מכריח דעומד בשיטת תוס' ור"ש דכלן הוא שליש שלהן וכדמוכח ביר' בענבים וכמש"כ תו' ור"ש [ולא נוחא להו לחלק בין הכשר למעשר דהכשר ילפינן בתוספתא שבת מדם ענב תשתה חמר ואם הוא תירוש לענין מעשר הוא מכשיר ועוד מדסמכו ענין לו ביר' וכש"כ לפי גרסתנו גמ' [וא"א לומר בדעת הר"ם כדעת רי"ד דהא בזיתים אין חילוק בין זיתים לענבים ואי בענבים הן חלוקין הו"ל לפרש, וא"א לומר דלענין פאה לא סגי בעוה"מ ולא מקרי קציר, דאין לזו מקור בגמ' וא"א לבדות מלבנו כאלה, ולעולם עוה"מ הוא פרי גמורה לכל דבר, ואין לנו להעמיד דברי רבנו כדברי נביאות, מכאן תשובה לכל מש"כ בהפרדס אייר תרצ"ג סימן ח' באותיות א' וב'.

(ב) **אחר** שיש לנו שני שיעורין בגמר פרי לא יפלא אי איסור קצירה לפני העומר שיעורו עוה"מ [ואפי' מאן דאמר מקדם מודה בקוצר לבהמה דאוכל קלוש מקלש טפי ע"י מחשבה לבהמה] ומ"מ אם התחיל בהיתר גומר דגם קודם עוה"מ הוא אוכלא לכמה הלכות ומקרי גמ' ה"ה קציר שלא למונעו לגמור, וכן לענין פאה, אמנם אם הוא אוכלא קדם עה"מ, אלא שם קציר אינו נוסף קודם ה"ש, אין מ"מ ראשית קציר לקרא דכי תקצור, ואצ"ל שאין ל' מ"מ קציר [כמו שתמך בזה בראשונות] ושפיר ר"ל דפטור לענין מ"ע אוכל חשוב כמו במעשר, — ומכאן

(המשך יבוא)

דבעינן קרובה וליכא, ויש לעיין מניל להרמב"ם הא. ולכאורה נראה דהרמב"ם למד ד"ז מסוגיא דב"ב כ"ג ע"ב דהנה התו' שם הקשו כיון דטעמא דהעיר הקרובה מביאה ע"ע משום דמתוך הקרובה מוכח שמשם בא ההורג אמאי מניחין עיר שאין בה ב"ד והולכין לעיר אחרת שיש בה ב"ד והלא מתוך הקרובה נראה שמאותה שאין בה ב"ד ה' והנה הא דמניחין עיר שאין בה ב"ד כו' ד"ז הוא אפי' אם היא קרובה וגם מרובה, מ"מ הולכין לעיר אחרת הרחוקה והקטנה וכמ"ש הרמב"ם פ"ט מרוצח ה"ה, נמצא קרוב לירושלים מניחין כו' ומודדינן כו', והלא ירושלים עיר דאית בה רובא וכמ"ש התו' והרשב"א דלא איצטריך קרא לפטור ירושלים אלא בזמן או מקום שלא ה' שם רובא ונמצא דירושלים אית בה תרתי רוב וקרוב, ואפי' מניחין אותה והולכין לעיר אחרת, ואיכ' אפי' אם כל עיקר ענין דעיר הקרובה לאו מדין הוכחה ה', מ"מ תשאר קושי' התו' מעיר שהעם שבה מרובין ואין בה ב"ד דהולכין לעיר אחרת והלא התם ודאי נראה שמאותה העיר שאין בה ב"ד ה' דרובא דאורייתא. **ולכאורה** ה' נראה לחלק בין שתי עירות ששוות במנין רק שאחת מהן קרובה מחברתה דאז הולכין אחר הקרוב ע"כ מטעם דין הוכחה דאי לאו טעם זה ה' לנו לומר מן הדין דליתי תרתי או אפי' חדא לא ליתי דזה תלוי אי אמרינן קרובה ואפי' קרובות או קרובה ולא קרובות ומדלא מביאה אלא הקרובה ש"מ דקרובה הוי הוכחה מן הדין, משא"כ בזמן שהולכין לעיר אחרת ומניחין עיר המרובה והקרובה שאין שם ב"ד, דמן הדין ה' לנו לומר שכולן פטורין אלא דמקרא יתירא מרבינן עיר אחרת להבאה כמבואר בגמ' וכיון שכל עיקר ההכאה מטעם גוה"כ ולא מצד הדין איכ' י"ל מה שמביאה עיר הזאת ולא אחרת נמי מצד גוה"כ שהתורה חדשה שבזמן הבאה כזו הולכין אחר הקרוב יותר וכל הקרוב קרוב קודם אף שממדת הדין אין הוכחה זו מועיל כלום שהרי יש כאן הוכחה גדולה מזו המוכיח כנגדה מ"מ מביאה מצד גוה"כ, משא"כ בב' עיירות שוות במנין שמן הדין שתיהן צריכין להביא ואיך נפטרת הרחוקה מהבאה אם לא ממדת הדין דהיינו שמחמת קרובא יש כאן הוכחה מעיקר הדין שמוז' ה' ולא מוז', ונמצא דמיושב קושי' התו' דהתם מביאה אחרת משום מציאות קרובא משא"כ הכא דליש משום מציאות קרובא, אלא מדין קרובא. **ולפ"ז** איש פסק הרמב"ם והסמ"ג והמאירי, דב' עיירות א' קרובה וא' מרובה במנין, המרובה מביאה, דהא לפי האמור תקשה אמאי אמרו בגמ' דאי איכא דנפשי מינה אזלינן בתרה ר"ל ואינה מביאה שום אחת זו דבעינן קרובה וליכא, וזו מפני שהרוב מוכיח שמן המרובה ה', דאכתי הקרובה מיבעי להביא מטעם קרובא דמציאות מדי דה' אעיר אחרת אע"ג דעיר שאין בה ב"ד מרובה וקרובה ממנה, מ"מ היא מביאה וה"נ ל"ש, אע"כ צ"ל דה"ק דאי איכא דנפשי מינה אזלינן בתרה והיא מביאה ואיכ' שפיר פריך דליוזיל בתר רובא, ואיכ' פסקן של הראשונים הנ"ל מוכח בגמ', והתו' רי"ד והרמ"ה דס"ל דאין אלו ואלו מביאין ע"כ דלא ס"ל כלל כל עיקר דין קרובה במציאות וכקושיית התו' ב"ב הנ"ל.

העורכים והמרי' מ. סאדעלין, ש. גריינימאן.

בדפוס יעקב לוי